

PROCESUL-VERBAL nr. 3
al Platformei de comunicare și cooperare între ANPCV și partenerii de dezvoltare

30 martie 2025

mun. Chișinău

ora 09:00 – 12:00 (Casa Guvernul Republicii Moldova, sala de ședințe, etajul 1)

Au participat:

Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie (ANPCV):

Viorica ȚÎMBALARI	-	Directoare generală
Valeria BUSUIOC-FORTUNA	-	Consultantă în cooperare strategică și vizibilitate instituțională
Veronica PASTELA	-	Consultantă principală Serviciul asistență externă și managementul proiectelor
Olga STURZA	-	Consultantă principală Serviciul asistență externă și managementul proiectelor

Parteneri de dezvoltare:

Valentina BORDIAN	-	UNICEF
Diana CEALIC	-	Consiliul Europei
Olga CHIȘCĂ	-	UNFPA
Eugenia GANEA	-	Banca Mondială
Victoria GORTOLOMEI	-	Ambasada Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova
Delia MELEȘTEU-TUDOR	-	Ambasada României în Republica Moldova
Natalia MOISEVICI	-	IOM în Moldova
Alina TERENTII	-	OSCE Moldova
Sem WOUTERS	-	Ambasada Regatului Țărilor de Jos în Republica Moldova
Viorelia RUSU	-	UN Women
Zinaida ADAM	-	UNDP

DESFĂȘURAREA ȘEDINȚEI

Ședința a fost deschisă de *doamna Viorica Țîmbalari*, directoarea generală a ANPCV, care a menționat că întâlnirea de astăzi face parte din ședințele de coordonare ordinare pe care instituția și-a propus să le organizeze cu regularitate. A mulțumit partenerilor pentru sprijinul acordat, subliniind rolul esențial al colaborării înregistrate cu partenerii de dezvoltare, afirmând că, din perspectiva instituției, progresele realizate nu ar fi fost posibile fără acest sprijin.

În continuare, *dna Viorica ȚÎMBALARI* a menționat că se împlinesc trei ani de la ratificarea Convenției de la Istanbul, un moment important și simbolic pentru toți. Cu toate că trei ani pot părea puțini, s-au înregistrat progrese, dar rămân provocări semnificative legate de coordonarea și comunicarea între instituții.

Dna Viorica Țîmbalari a informat că a avut loc o ședință în cadrul căreia s-au discutat aspecte privind dezvoltarea unui sistem de colectare a datelor - „VioData”. Scopul sistemului este de a permite monitorizarea mai eficientă a victimelor în cadrul întregului sistem. În prezent fiecare instituție implicată în domeniu gestionează propriile informații fără o viziune integrată. Dacă ar apărea un caz nou nicio instituție nu ar fi în măsură să furnizeze în timp real informații privind serviciile oferite persoanei afectate. Deși se observă un interes crescut din partea instituțiilor privind contribuția fiecăreia la cazurile apărute, lipsește în continuare o abordare cu adevărat multidisciplinară. Problema principală identificată este necesitatea consolidării și capacitării echipelor multidisciplinare, astfel încât acestea să funcționeze eficient, să intervină coordonat și să asigure un răspuns integrat în sprijinul beneficiarilor.

Dna Viorica Țîmbalari a subliniat că un aspect major identificat îl constituie funcționarea echipelor multidisciplinare. S-au observat două probleme principale: (1) echipele nu se întrunesc în mod regulat, și (2) membrii acestora nu sunt suficient pregătiți să colaboreze eficient, să ofere un răspuns clar și coordonat. În acest context inițiativa ANPCV este de a dezvolta o curriculă de instruire pentru echipele multidisciplinare, cu sprijinul UN Women și UNICEF. Curricula va fi realizată de trei organizații selectate – inclusiv o organizație italiană – și va acoperi tematici legate de copii și egalitatea de gen.

Provocările nu se opresc la elaborarea curriculei. Lipsesc, în prezent, un plan clar de implementare, decizii privind regiunile prioritare, formarea grupurilor țintă și etapele de evaluare. Se estimează că aproximativ 7.000 de specialiști ar trebui instruiți la nivel național. În prezent, se elaborează diverse instrucțiuni, regulamente și ghiduri, dar este esențial ca informația să fie actualizată constant și specialiștii să fie pregătiți corespunzător. În sprijinul acestui efort, ANPCV a prevăzut în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu (CBTM) pentru anii 2025–2027 resurse pentru finanțarea formatorilor. Obiectivul este ca formările să nu fie realizate sporadic, ci planificat și susținut instituțional. Se preconizează pilotarea curriculei cu sprijinul partenerilor de dezvoltare, urmând ca, treptat, costurile și responsabilitățile să fie preluate de stat. Un alt pas important îl constituie dezvoltarea unui HUB destinat echipelor multidisciplinare – un spațiu dedicat în care, în baza unui regulament clar, echipele se vor putea întruni, vor beneficia de instruire, evaluări periodice și recalificare anuală.

Dna Viorica Țîmbalari a accentuat importanța unui răspuns sistemic și rapid, explicând că Agenția a evitat instruirile premature până la finalizarea cadrului metodologic și operațional. Deși unele autorități au inițiat formări pe segmentele proprii, instruirile eficiente nu pot avea loc în absența unui ordin de referire funcțional și cu putere juridică clară – cu structuri și proceduri clare pentru specialiști.

În urma discuțiilor cu specialiști din teritoriu, a fost ridicată problema statutului membrilor echipelor multidisciplinare. Aceștia au semnalat faptul că atribuțiile privind participarea în aceste echipe nu sunt menționate expres în fișa postului, ceea ce creează incertitudine în privința responsabilităților. De asemenea, a fost subliniat că multe cazuri apar în timpul weekendurilor, când majoritatea membrilor echipelor nu se află la serviciu. *Dna Țîmbalari* a propus ca soluții includerea explicită a acestor responsabilități în fișa postului și asigurarea remunerației pentru orele lucrate suplimentar.

În ceea ce privește procesul de formare, a anunțat că, prin programul de dezvoltare a curriculumului, sunt prevăzute resurse pentru formarea a 28 de formatori. Curriculumul va fi acreditat prin Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC) și Ministerul Educației, și va fi validat de către ANPCV, asigurând astfel o abordare instituționalizată și coerentă. Formatorii vor fi selectați pe baza experienței și validării profesionale, iar cei 28 vor asigura o acoperire mai largă la nivel național. În urma unei cartografieri recente, s-a constatat că în multe localități aceiași specialiști activează în mai multe comunități. Prin urmare, au fost constituite echipe multidisciplinare regionale, care includ membri din localități vecine.

Dna Țîmbalari a adresat o recomandare: toate proiectele care includ componente de formare în acest domeniu ar trebui să utilizeze aceeași curriculumul națională, pentru a evita fragmentarea și inconsecvența între formări. Se vor organiza simulări cu procurori și judecători, pentru a crea o înțelegere comună asupra situațiilor de violență și a asigura o decizie informată și contextualizată, bazată pe realitățile locale. ANPCV intenționează să finalizeze cartografierea completă și să elaboreze un plan de acțiune pentru echipele multidisciplinare. Pilotarea va începe cu 12 echipe, urmând ca ulterior să fie extinsă la nivel regional. Agenția este deschisă să transmită partenerilor acest plan și calendarul estimativ de organizare a activităților regionale, pentru a facilita planificarea comună a resurselor, inclusiv pentru anii 2025–2026.

Dna Olga Chișca, UNFPA: În care regiuni?

Dna Viorica Țîmbalari a informat că urmează pilotarea mecanismului echipelor multidisciplinare în 12 regiuni, dar locațiile exacte nu au fost încă identificate. În următoarea săptămână va fi definitivată cartografierea echipelor deja existente și a celor vizate pentru pilotare, iar aceste informații vor fi transmise partenerilor.

Dna Eugenia Ganea, Banca Mondială, a precizat că bugetul proiectului Băncii Mondiale permite dotarea HUB-ului, dar nu acoperă costuri de reparație.

Dna Viorica Țîmbalari a explicat că sistemul informational dedicat cazurilor de violență este dezvoltat pornind de la modelul spaniol „VioGen”, însă adaptat specificului național. Sistemul va fi mai complex, integrând date atât despre victime, cât și despre agresori. Scopul este de a avea o platformă interoperabilă care permite urmărirea completă a parcursului unei persoane afectate de violență, indiferent de locație sau instituția care intervine.

Până în prezent:

- A fost elaborat un compendiu de indicatori aliniați la cerințele UE, EUROSTAT și GREVIO;
- Indicatorii urmează a fi aprobați printr-un ordin interministerial aflat în avizare, pentru a permite modificări mai flexibile în timp;
- Hotărârea de Guvern privind funcționarea sistemului este în proces de revizuire și se preconizează a fi aprobată în următoarele două săptămâni.

Un aspect esențial este că în urma consultărilor cu Ministerul Afacerilor Interne, s-a decis ca evidența agresorilor să nu fie creată într-un sistem separat, ci integrată în același sistem național. Astfel, va exista o evidență unică, cu acces nemijlocit pentru toate instituțiile relevante. Acest pas este esențial deoarece, în prezent, nu există o urmărire coerentă. O altă realizare importantă este acceptul Ministerului Sănătății de a include în sistemul lor informatic o bifă specială care semnalează cazurile de violență declarate de pacient, atunci când femeia se prezintă la medic.

În paralel, echipele multidisciplinare au fost evaluate împreună cu MMPS – rezultatele pentru 10 echipe pilotate indică performanțe scăzute, ceea ce justifică continuarea formării și necesitatea integrării componentelor digitale în aceste procese. Va fi format un sistemul pentru a reduce necesitatea raportării duble. Implementarea sistemului este planificată până la sfârșitul anului 2026, cu pilotare în a doua jumătate a anului 2026. Se propune includerea formării digitale ca modul în cadrul formărilor echipelor multidisciplinare, fără a crea sesiuni separate.

Dna Țîmbalari a semnalat și provocările privind finanțarea sistemului. Deși acesta a fost inclus în Planul de creștere, Planul de aderare și Planul de dezvoltare națională pentru 2024, a apărut o problemă tehnică – prioritatea privind sistemul de colectare a datelor al ANPCV a fost comasată eronat cu o prioritate a MMPS. ANPCV a solicitat separarea acestor priorități prin scrisori oficiale, inclusiv către UE, și a cerut intervenția prim-ministrului. În lipsa acestei remedieri, Agenția își rezervă dreptul de a se retrage din Planul de Creștere și de a căuta finanțare separată pentru sistem, alături de partenerii internaționali. De asemenea, a fost menționat riscul ca instituția să treacă sub autoritatea MMPS, conform unei propuneri recente a Cancelariei de Stat privind reorganizarea. A fost acceptat ca ANPCV să rămână în subordinea directă a Guvernului pentru a-și păstra independența operațională.

Dna Eugenia Ganea, reprezentanta Băncii Mondiale, a întrebat dacă există o colaborare cu Ministerul Digitalizării și Agenția de Guvernare Electronică în ceea ce privește dezvoltarea sistemului de date.

Dna Viorica Țîmbalari a confirmat că Agenția pentru Guvernare Electronică este un partener esențial în acest proces. Un expert al agenției lucrează direct în cadrul ANPCV pentru a contribui la dezvoltarea sistemului, iar toate demersurile au fost inițiate cu consultarea acestei instituții. Sistemul a primit aviz pozitiv din partea Agenției, confirmând că nu se suprapune cu alte inițiative existente. Ministerul Economiei a oferit un sprijin consistent pentru includerea sistemului de date în Planul de Creștere, iar în cadrul Programului național de prevenire și combatere a violenței 2023–2024, se mizează puternic pe susținerea partenerilor internaționali pentru a asigura o implementare comună și eficientă. Implementarea programului a fost deficitară. Raportul publicat nu reflectă schimbări reale în sistem, ci doar activități cantitative fără valoare de impact. De exemplu, menționarea instruirii a 100 de specialiști nu este suficientă fără a specifica domeniile, rezultatele sau efectele asupra intervenției. Lipsa unor indicatori clari face imposibilă evaluarea progresului și a impactului real. Concluzia este că, în lipsa revizuirii programului și a stabilirii unor indicatori de rezultat și impact, nu se va putea avea o imagine clară asupra progresului. S-a propus dezvoltarea unei platforme specifice pentru monitorizarea și evaluarea programului, cu realizarea unei evaluări externe la mijlocul termenului (în 2026), printr-o echipă de experți internaționali. Până atunci, ANPCV va lucra la îmbunătățirea cadrului și a instrumentelor de monitorizare ale programului.

Una dintre provocările majore semnalate este legată de raportul GREVIO și setul de măsuri elaborate ca urmare a evaluării. Deși setul a fost avizat de toate ministerele de trei ori, documentul final transmis către ANPCV luna trecută nu reflectă în totalitate angajamentele asumate în cadrul GREVIO. Biljana Brankovic, expertă GREVIO, a exprimat îngrijorarea că documentul se abate de la prioritățile stabilite. De asemenea, s-a constatat o suprapunere între acest set de măsuri și Programul național, ceea ce generează dificultăți în monitorizare – existând riscul ca aceleași instituții să raporteze același lucru în trei documente diferite. Propunerea ANPCV este integrarea setului de măsuri GREVIO în Programul

național, prin revizuirea și actualizarea hotărârii de Guvern aferente, astfel încât să rezulte un document unic, coerent, care să poată fi monitorizat eficient și care să servească drept bază pentru viitoarea evaluare GREVIO din 2027. De asemenea, s-a subliniat nevoia ca toți partenerii și instituțiile să se alinieze la Program, evitând activitățile paralele care nu contribuie direct la obiectivele acestuia. Sunt multe proiecte care nu au o legătură clară cu programul, în timp ce unele instituții nu știu unde se regăsesc în document. ANPCV își propune să încurajeze alinierea tuturor actorilor – guvernamentali și non-guvernamentali – la prioritățile programului, în pofida dificultăților invocate, precum lipsa resurselor financiare.

O altă problemă majoră este concentrarea evenimentelor de informare în Chișinău (aproximativ 1400), fără acoperire națională, fără adresarea tuturor formelor de violență și fără accesibilitate în toate limbile vorbite în Republica Moldova. S-au identificat lacune în adresarea grupurilor vulnerabile, precum femeile din comunități izolate, care nu sunt în câmpul muncii sau care au vulnerabilități multiple.

În acest context, ANPCV a lansat *o inițiativă de dezvoltare a unui Program Național de Prevenire a Violenței*, cu sprijinul UNICEF, UN Women și implementare tehnică de către compania Civitta, în parteneriat cu organizații teritoriale. Acest program va avea următoarele caracteristici:

- Va fi axat pe familie, comunitate, schimbare de percepții și comportamente, combaterea stereotipurilor și abordarea relației mamă-copil într-un mod integrat.
- Va fi pilotat în 6 localități din 3 raioane, selectate pe baza sistemului MMPS (roșu-galben-verde) privind cazurile de violență. Se propune: un sector din Chișinău, o localitate mare din Comrat (probabil Kongaz), și un sat cu nivel scăzut de raportare.
- Va include și pilotarea modelului multidisciplinar, cu toate resursele concentrate în aceste locații.
- Vor fi organizate 4 evaluări (inclusiv una finală) în decurs de 18 luni pentru a măsura impactul și a adapta programul înainte de extinderea națională.
- Se va crea o *platformă de validare și coordonare a programului*, iar instituțiile partenere sunt invitate să *delege o persoană* care să participe constant la acest proces.

Scopul final este ca, după validare și ajustări, programul de prevenire să devină unul național, implementat în toate localitățile, nu doar un document de politici. Dna Țîmbăları a întrebat reprezentanta de la UNFPA dacă în legătură cu „clubul taților” vor putea alocă resursele în regiunile selectate în cadrul Programului național de prevenire.

Olga Chișcă, UNFPA, a menționat că la moment angajamentul lor este de consolida localitățile unde se desfășoară „clubul taților”, acestea fiind Ialoveni, Chișinău, Ștefan-Vodă, Căușeni și Fălești.

Dna Viorica Țîmbăları a spus că în luna martie 2025 a fost înregistrat în Parlament un pachet legislativ cu scopul de a consolida cadrul juridic național privind prevenirea și combaterea violenței în bază de gen și a violenței împotriva femeilor. Procesul de avizare interministerială a avut loc în perioada 6 martie – 30 aprilie, iar Ministerul Justiției a fost desemnat să elaboreze tabelul de divergențe. Se preconizează că proiectul va fi transmis Guvernului spre aprobare în data de 7 mai, urmând ca în săptămânile următoare să fie prezentat comisiilor parlamentare și introdus în prima lectură în plenul Parlamentului.

Modificările esențiale propuse vizează: introducerea infracțiunii de *femicid*; reglementarea explicită a *violenței digitale*, inclusiv posibilitatea suspendării accesului agresorului la rețelele de socializare; asigurarea accesului gratuit la *expertiza medico-legală* pentru victime, chiar și în lipsa unei plângeri; extinderea duratei *ordinului de protecție* de la 3 la 6 luni; *notificarea obligatorie* a victimei la

eliberarea agresorului monitorizat electronic; reducerea termenului de examinare a *cazurilor de violență în instanță* la maxim un an, similar dosarelor de corupție; incriminarea *căsătoriei forțate*, în special în contextul vulnerabilităților semnalate în comunitățile de romi. Totodată, au fost respinse unele propuneri importante, precum eliminarea articolului 78¹ din Codul contravențional, pentru a permite încadrarea tuturor cazurilor de violență în penal. În prezent, aproximativ 80% dintre aceste cazuri sunt tratate contravențional, fapt ce reduce semnificativ impactul sancțiunilor și descurajează victimele să raporteze. Un alt aspect problematic care se dorește a fi inclus în proiect se referă la stabilirea *graficelor de vizitare a copiilor* în cazurile de divorț care implică violență. Se va insista ca aceste grafice să fie stabilite strict de instanță, întrucât practica curentă creează riscuri suplimentare pentru victime.

În ceea ce privește serviciile destinate victimelor, mai multe provocări persistă: acoperirea geografică este deficitară, iar distribuția serviciilor nu răspunde în mod echitabil nevoilor din teritoriu; condițiile din centrele existente sunt adesea inadecvate, necesitând renovare și echipare; serviciile dezvoltate de ONG-uri, deși eficiente, nu pot fi preluate și susținute financiar de stat ceea ce afectează sustenabilitatea intervențiilor; se discută posibilitatea creării unui *Centru de Justiție Familială* în nordul țării, cu sprijin financiar internațional, însă lipsa personalului specializat plătiți de stat (asistenți sociali, psihologi) rămâne o barieră majoră.

Dna Eugenia Ganea, reprezentanta Băncii Mondiale, a exprimat interesul de a sprijini componenta de digitalizare și a solicitat date privind necesitățile specifice în acest domeniu, în vederea identificării unor oportunități de suport tehnic. În acest context, *dna Viorica Țîmbalari* a menționat că vor elabora și transmite un set de informații privind prioritățile și nevoile identificate.

Dna Valentina Bordian, reprezentantul UNICEF, a relatat despre *Planul Național Strategic de Comunicare*, care va acoperi nu doar aspectele de informare și conștientizare, ci și dimensiunea *schimbării comportamentale* și a *construirii încrederii în profesioniști*. Planul va include: audiențe specifice și limbaj adaptat; acțiuni integrate și asumate de fiecare partener; o viziune pe termen mediu (3 ani); indicatori de evaluare și componente clare de implementare. Obiectivul este evitarea campaniilor fragmentate și lipsa de coerență. Planul urmează să fie finalizat în următoarele luni, iar ulterior va avea loc o întrunire pentru a repartiza responsabilitățile între parteneri. A menționat că ANPCV va coordona toate activitățile de comunicare și va asigura coerența.

Dna Eugenia Ganea a ridicat o problemă practică întâlnită în completarea unui formular destinat partenerilor – faptul că Banca Mondială este o instituție internațională (for-profit), opțiune lipsă în chestionar. De asemenea, a întrebat despre logica raportării: dacă proiectele sunt implementate prin ONG-uri, ar trebui ca ONG-urile să fie cele care raportează sau organizația.

Dna Viorica Țîmbalari a clarificat că fiecare instituție sau partener trebuie să raporteze propriile activități directe, iar în cazul în care activitățile sunt realizate prin ONG-uri, acest lucru le revine lor. Pentru a facilita accesul partenerilor la informații, s-a propus integrarea oportunităților de granturi și apeluri relevante pe site-ul oficial ANPCV.

La finalul întâlnirii, directoarea generală a ANPCV, *Viorica Țîmbalari*, a mulțumit tuturor participanților pentru prezență și implicare. A exprimat aprecierea față de colaborarea deschisă și sprijinul constant al partenerilor, subliniind că doar prin eforturi comune se pot obține rezultate durabile în prevenirea și combaterea violenței.

Referitor la pașii următori, se vor întreprinde următoarele acțiuni:

- Se va finaliza cartografierea echipelor multidisciplinare existente și a celor propuse pentru pilotare, în decursul săptămânii următoare. Informațiile obținute vor fi comunicate partenerilor implicați.
- Va fi creată o platformă de validare și coordonare a Programului Național de Prevenire a Violentei. Fiecare instituție parteneră va desemna o persoană care să participe constant la acest proces.
- Planul Național Strategic de Comunicare va fi finalizat în următoarele luni. Ulterior, va fi organizată o întâlnire pentru alinierea partenerilor și repartizarea responsabilităților în procesul de implementare.
- Se vor integra pe site-ul oficial al ANPCV oportunitățile de granturi și apelurile partenerilor de dezvoltare, pentru a asigura accesul facil și transparent la aceste resurse.

Directoare generală

Viorica ȚÎMBALARI

Ex.: Veronica Pastela
Tel.: 022-822-094
veronica.pastela@anpcv.gov.md